ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΤΟΥ ΠΙΕΡ ΛΑΝΤΟΥΕ

ΕΝΑΣ ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΟΣ ΠΑΤΡΙΩΤΗΣ

Στά 1828, ὑπῆρχαν ἀκόμη ἄνθρωποι ποὺ δὲν ἐννοοῦσαν νὰ πιστέψουν ὅτι ὁ Μέγας Ναπολέων εἶχε πεθάνει. Γι' αὐτοὺς τὴν εἴδηση τοῦ θανάτου τοῦ Βοναπάρτου τῆς εἶχαν διαδόσει ἐπίτηδες οἱ Ἄγγλοι καὶ οἱ Βουρβῶνοι, ἀπὸ πολιτικὸν ὑπολογισμό. Ἐλπίζαν δὲ ὅτι μιὰ μέρα ὁ Αὐτοκράτωρ θὰ ἐξαπέτεινε ἀπὸ τὴν Ἁγία Ἑλένη, θὰ πατοῦσε στὸ γαλλικὸ ἔδαφος, θὰ ἔφθανε στὸ Παρίσι, σᾶν ἄλλοτε, καὶ τότε... Καὶ τότε θὰ τὰ λέγαμε!...

Ὁ κ. Μπαμπονὰ συγκαταλέγετο μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων αὐτῶν.

Τέως ἔμπορος ἀποικιακῶν, πλουτίσας ἀπὸ τὸ ἐμπόριο τῶν κριῶν καὶ ἀποτραβηχθεὶς ἀπ' αὐτὰ ὅταν ἄρχισε νὰ διαδίδεται ὁ φωτισμὸς διὰ τοῦ ἀεριόφωτος—ἐφεύρεσις καταστρεπτικὴ γιὰ τοὺς μπακάληδες—εἶχεν ἐγκατασταθῆ, ὅπως ὅλοι οἱ εἰσοδηματίαι, σὲ μιὰ ἰδιόκτητο ἐξοχικὴ βίλλα του. Ὕστερ' ἀπὸ μερικοὺς μῆνες ὅμως μετὰ τὴν ἐγκατάστασή του, ἡ γυναίκα του πέθανε ξαφνικά. Καὶ ὁ κ. Μπαμπονὰ ξαναγύρισε στὸ Παρίσι, ὅπου καὶ κατώκησε στὴν παλιά του συνοικία Πολαὶ—Ροναγιάλ.

Ἐκεῖ, ὁ κ. Μπαμπονὰ ἔπληττε λιγώτερο. Μποροῦσε, τουλάχιστον, νὰ παρακολουθῆ ἀπὸ κοντὰ τὴν πορείαν τῶν πολιτικῶν ὑποθέσεων. Ἐκτὸς αὐτοῦ ἡ συνοικία πούμενε τὸν διασκέδαζε μὲ τὴν ζωηρὴ κίνησή της· τοῦ ἔφερνε τόσες ὡραῖες ἀναμνήσεις παλαιῶν ἐνδόξων ἡμερῶν...

Ἐσύχναζε συνήθως στὸ «Μεγάλο Καφενεῖο», τὸ ὁποῖο ἦταν τότε τὸ ἐνευκτήριο τῶν πλουσίων ἐμπόρων τῆς συνοικίας. Ὁ κ. Μπαμπονὰ εἶχε καταντήσει ἕνας ἀπὸ τοὺς τακτικωτέρους θαμῶνας τοῦ Καφενείου, αὐτοῦ, στὸ ὁποῖον περνοῦσε ὅλο σχεδὸν τὸν καιρό του.

Μὴ φαντασθῆτε ὅμως μ' αὐτὸ ὅτι ὁ κ. Μπαμπονὰ σκότωνε τὴν ὥρα του χαρτοπαίζοντας ἢ κουβεντιάζοντας μὲ τοὺς ἄλλους θαμῶνας. Κάθε ἄλλο... Ὁ κ. Μπαμπονὰ οὔτε παίκτης ἦταν, οὔτε φίλο εἶχε κανένα. Δὲν ἐνδιεφέρετο παρὰ γιὰ ἕνα μόνον ζήτημα· Τὴν πολιτικὴ κατάσταση. Ἂν ἐσύχναζε στὸ «Μεγάλο Καφενεῖο» δὲν τὸ ἔκανε παρὰ γιὰ νὰ καταβροχθίζη τὶς καθημερινὲς ἐφημερίδες!

Ὁ τρόπος ὅμως μὲ τὸν ὁποῖο ὁ κ. Μπαμπονὰ ἐννοοῦσε νὰ «καταβροχθίζη» τὶς ἐφημερίδες, δὲν ἦταν διόλου συνηθισμένος. Φανταστῆτε ὅτι τὶς ἐδιάβαζε... ὅλες συγχρόνως! Καί, φυσικά, αὐτὸ δὲν ἦταν διόλου εὐχαριστο στοὺς ἄλλους θαμῶνας τοῦ καφενείου, οἱ ὁποῖοι ἦταν ἐπὶ ὥρας ἀναγκασμένοι νὰ περιμένουν διαρκῶς τὴ σειρά τους, ἡ ὁποία... δὲν ἤρχετο ποτέ.

Κάθε ἀπόγευμα, μόλις ἄρχιζε νὰ σουρουπώνη, ὁ κ. Μπαμπονὰ κατεφθανε στὸ καφενεῖο. Περνῶντας μπρὸς ἀπὸ τὸν «πάγκο», χαιρετοῦσε εὐγενέστατα τὴν σαρκώδη «καλλονὴ» ποὺ ἦταν θρονιασμένη ἐκεῖ, καὶ ἡ ὁποία, ἀπασχολημένη συνήθως αὐτὴ τὴν ὥρα στὸ νὰ ἐντυχῇ σὲ κανένα ρομάντσο ἢ νὰ κεντῇ, δὲν τοῦ ἔδινε καμμιὰ προσοχή: ὁ κ. Μπαμπονὰ ἔκανε τόση λίγη κατανάλωση στὸ μαγαζί βλέπετε..

Ὁ γηραιὸς βοναπαρτιστὴς ὡστόσο χωρὶς νὰ ἐπηρεάζεται διόλου ἀπὸ τὴν ψυχρὴν αὐτὴν ὑποδοχή, ἄρπαζε ὅλα τὰ φύλλα τῆς ἡμέρας, ἐγκαθιδρυόταν στὴ συνηθισμένη του θέση, παρήγγελνε τὸ πατροπαράδοτο φασκομηλό του καὶ ρίχνοταν στὸ διάβασμα.

Πρῶτα, πρῶτα, ξεδίπλαγεν ἐμπρός του τὸν «Παρατηρητὴ». Καὶ ἀφοῦ ἐστήριζε τοὺς ἀγκῶνας του πάνω στὸν «Γαλλικὸ Ταχυδρόμο» καὶ στὴν «Ἐφημερίδα τῶν Παρισίων» ἐξησφάλιζε δὲ καὶ τὸν «Συναγματικὸ» κρατῶντας τον κατω ἀπὸ τὴ μασχάλη του, ὡς ἐφεδρεία, φοροῦσε μὲ προσοχὴ τὰ γυαλιά του, καὶ τέλος ἀργὰ-ἀργά, παρακολουθῶντας μὲ τὸ δάχτυλο τις γραμμὲς καὶ κουνῶντας ρυθμικὰ τὰ χείλη, ἄρχιζε νὰ διαβαζῃ...

Ἔτσι κρατοῦσε ὅλα τὰ φύλλα γιὰ τὸν ἑαυτό του!...

Κάποτε, ἡ χονδρὴ «Παγκερίσσα» τὸν πλησιαζε καὶ τοῦ ἔκανε παρατηρήσεις. Τότε ὁ κ. Μπαμπονὰ, ἀντὶ ἄλλη ἀπαντήσεως παρήγγελνε... δεύτερο φασκομηλό. Καὶ ἡ παγκέρισσα, ἀπελπιζόταν, καὶ ἐσώπαινε.

Τώρα, βεβαια, ἐὰν μεταξὺ τῶν θαμώνων ἐτύχαινε νὰ βρεθῆ κανένα, ὀξύθυμος σπαθατοῦ, ὁ φίλος μας θὰ πληρωνε ἀκριβὰ τὰ καμώματα του αὐτά. Ἡ πελατεία ὅμως τοῦ «Μεγάλου Καφενείου» ἀπετελεῖτο, καθὼς εἴπαμε, ἀπὸ φιλησύχους ἐμπόρους, καὶ ὁ κ. Μπαμπονὰ εἶχε τὴ φήμη ἑνὸς παλαιοῦ ὁ ὁποῖος δὲν θάφινε νὰ τὸν θίξουν ἀτιμωρητεί. Μηπως δὲν ἔφερε προκλητικοτατα, στὴν κομβιοδόχη του ἕνα μικρὸ μενταλιόν με τὴν εἰκόνα τοῦ Βοναπάρτου;... Καὶ μήπως δεν τὸν ἄκουαν καμμια φορα, ἐνῶ ἐδιαβαζε, νὰ μουρμουρίζη μες ἀπ' τὰ δοντια του ὅτι οἱ Βουρβῶνοι ὠδηγοῦσαν τὴν Γαλλία στὸ βαραθρο, ὅτι ὁ Αὐτοκράτωρ δὲν θα ἐπολιτεύετο ποτὲ σαν κι αὐτοὺς, καὶ ὅτι ἐὰν ἐπανήρχετο.. ὅταν θὰ ἐπανήρχετο... τοτε...

Πῶς νὰ ἐξευμενηση κανεὶς αὐτὸν τὸν Μινώταυρο;...

Μ' αὐτὰ καὶ μ' αὐτά, κανεὶς δὲν τολμοῦσε νὰ τοῦ μιλήσῃ. Αὐτὸ ὅμως, δὲν ἐμποδίζε νὰ ἀγανακτοῦν μαζὶ του. Ἡ ἀγανάκτησις δὲ αὐτὴ τῶν θαμώνων ἔφθανε στὸ κατακόρυφο, ὅταν τὸν βλέπαν, κατὰ τὶς δέκα, νὰ κουτουλάη ἐπάνω στὸν «Παρατηρητή» του καὶ τέλος ν' ἀποκοιμιέται σιγά-σιγά...

***

Μιὰ μέρα, ὡστόσο, κατέφθασε στὸ «Μέγα Καφενεῖο» ἕνας νέος πελάτης. Ἦταν ἕνας ψηλὸς καὶ ξεραγκιανὸς γέρος, ἑξηντάρης περίπου, μὲ πολεμικὰ μουστάκια καὶ στρατιωτικὸ παράσημα. Ὀνομάζετο κ. Μαρέτ.

Μὲ τὸν πελάτη αὐτὸν ὅλοι ἐννόησαν ὅτι ὁ Μπαμπονὰ δὲν θὰ τὰ πήγαινε καλά.

— Θὰ ἀλληλοσφαχτοῦν πρὶν περάσουν πέντε μέρες! ἐδογμάτισε ἕνα γκαρσόνι.

Ὁ γέρος στρατιωτικός, ἐντούτοις, εὔθυμος καὶ «φαρσὲρ» ἐκ χαρακτῆρος δὲν κατεδέχθη νὰ μεταχειρισθῆ ἐναντίον τοῦ Μπαμπονὰ βίαια μέσα. Ὅταν δὲ οἱ ἄλλοι θαμῶνες τοῦ διηγήθηκαν τὰ διατρέξαντα... τοὺς ἐβεβαίωσε μὲ τὸν ἀφελέστερο τρόπο, ὅτι θὰ ἔκανε τὸν κ. Μπαμπονὰ νὰ ἀλλάξῃ τρόπους πρὶν περάσουν δυὸ μέρες!

Ἔτσι οἱ θαμῶνες ἐθεωροῦσαν πλέον τὸν παρείσακτο ὡς νέον ἡμίθεο.

Τὴν ἑπομένη, ὅταν ὁ κ. Μπρὲτ ἐνεφανίσθη στὸ καφενεῖο, μὲ τὸ χαμόγελο στὰ χείλη, ἕνα ρῖγος εὐχαριστήσεως καὶ περιεργείας διέτρεξε τὴν αἴθουσα.

— Ἐδιάβασε τὴν «Ἐφημερίδα τῶν Παρισίων»; ἐρώτησε ὁ κ. Μπρὲτ μὲ χαμηλὴ φωνή, για τὸν κ. Μπαμπονά.

— Ὄχι. Ἀρχίζει πάντα ἀπὸ τὸν «Παρατηρητὴ» καί δὲν διαβάζει τὰ ἄλλα φύλλα παρὰ μετὰ τὸν πρῶτο του ὕπνο.

— Θαυμάσια!

Καὶ ὁ κ. Μπρὲτ ἔβγαλε ἀπὸ τὴν τσέπη του ἕνα φύλλο τῆς «Ἐφημερίδος τῶν Παρισίων» καὶ ἔδειξε τὴν ἡμερομηνία της στοὺς γειτονάς του. Μία ἔκφρασις θαυμασμοῦ, ἀλλὰ καὶ τρόμου μαζί, ἀπλώθηκε τότε στὰ πρόσωπα ὅλων.

Σὲ λίγο, ὁ κ. Μπαμπονὰ, ἀφοῦ τελείωσε τὸ διάβασμα τῆς ὀγδόης στήλης τοῦ «Παρατηρητοῦ» ἐστήριξε τὸ φαλακρό του κεφάλι στὴν παλάμη του, καὶ παρεδόθη στὸν ἀγαπημένο του ὑπναρᾶκο.

Καὶ τότε εἶδαν—γεγονός τοῦ ὁποίου ἡ ἀνάμνησις θὰ διατηρηθῆ πάντοτε στὸ «Μέγα Καφενεῖο»,—εἶδαν τὸν κ. Μπρὲτ νὰ πλησιάζη τὸν ἀντίπαλό του ἀποροδοτεί, νὰ ἀποσύρη ἀπὸ τὴν μασχάλη του τὸ φύλλο τῆς «Ἐφημερίδος τῶν Παρισίων» νὰ τὸ ἀντικαθιστᾷ μὲ τὸ ἀντίτυπο τῆς ἰδίας ἐφημερίδος ποὺ εἶχε φέρει μαζί του, καὶ νὰ γυρίζη θριαμβευτικῶς στη θέση του.

Ὁ κ. Μπαμπονὰ δὲν εἶχε κουνηθεῖ...

Ὅλη ἡ αἴθουσα ἔγινε ἄνω—κάτω. Οἱ θαμῶνες δὲν μποροῦσαν νὰ συγκρατήσουν τὴ χαρά τους. Τὰ γκαρσόνια γελοῦσαν. Ἡ «καλλονὴ» τοῦ πάγκου ἔδειχνε τὰ μαργαριτάρια τοῦ στόματός της. Οἱ μπιλιαρδοσταὶ σταματῆσαν τὸ παιχνίδι τους καὶ στρέψαν τὰ βλέμματα στὸν κ. Μπαμπονά.

Ὁ καθένας προσπάθησε νὰ πάρη ὕφος φυσικό. Μὲ λίγον κόπο τὸ κατώρθωσαν. Κι' ἔξαφνα, ἕνα γκαρσόνι, ἀπὸ ἀδεξιότητα δῆθεν, ἀναποδογύρισε μιὰ καρεκλα.

Ὁ κ. Μπαμπονὰ ἀνεπήδησε, χασμουρήθηκε, σκούπισε τὰ γυαλιά του, ἔβαλε τὸν «Παρατηρητὴ» κατὰ μέρος, τράβηξε μιὰ ρουφιξιά, ἔβριξε μιὰ ματιὰ στὸ ρολόϊ του, καὶ πῆρε τὴν «Ἐφημερίδα τῶν Παρισίων» κάτω ἀπ' τὴ μασχάλη του.

Ὅλων οἱ καρδιὲς χτυποῦσαν δυνατά.

Ὁ κ Μπαμπονὰ ξεδιπλώνει τώρα τὸ φύλλο... πάει νὰ τὸ διαβάση... Τὸ διαβάζει...

Ὄχι ἐπὶ πολὺ ὅμως!

Μὲ τὴν πρώτη ματιὰ ποὺ τοῦ ἔριξε πετάχθηκε ὄρθιος, χτυπῶντας συγχρόνως τὸ μάρμαρο τοῦ τραπεζιοῦ μὲ τὴ γροθιά του. Δυστυχία!... Τί θὰ συμβῆ τώρα;... Ἀντελήφθη ἄραγε τὴν φάρσα ποὺ τοῦ ἔπαιξαν, ὅτι δηλαδὴ τοῦβαλαν μιὰ ἐφημερίδα παλαιᾶς ἡμερομηνίας κάτω ἀπ' τὴ μασχάλη;

Μὰ ὄχι. Εἶνε χαρούμενος. Ἐδιάβασε στὴν ἐφημερίδα τὸν ὑπέρογο αὐτὸν τίτλο: «*Ἡ ἐπάνοδος τοῦ Αὐτοκράτορος*» καὶ ἀπὸ κάτω: «*Ἡ Αὐ οῦ Μεγαλειότης ὁ Αὐτοκράτωρ επανῆλθε τέλος στην πρωτεύουσά Του!...*»

Ὁ κ Μπαμπονὰ τρέμει ἀπὸ τὴ χαρά του. Δὲ συλλογίζεται τίποτα Οὔτε κἀν ὅτι ὁ «Παρατηρητὴς» τὸν ὁποῖον διαβασε πρὸ ὀλίγου, δὲν ἔλεγε καμμιὰ τέτοια εἴδηση... Καὶ εἶναι τόση ἡ συγκίνησί του, ὥστε οὔτε τὴν ἡμερομηνία τοῦ φύλλου δὲν κυττάζει—ὁπότε θὰ ἔβλεπε ὅτι εἶναι χρονολογημένο πρὸ ὀκταετίας τὴν 21 Μαρτίου 1815, ὅταν ὁ Ναπολέων ἐπέστρεψεν ἀπὸ τὴ νῆσο τῆς Ἔλβας στὸ Παρίσι.

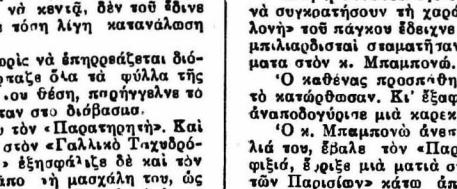

Δὲν ἔβλεπε παρὰ ἕνα μονον πρᾶγμα: Ὅτι τὸ ὄνειρο τῆς ἐπιστροφῆς τοῦ Βοναπάρτου ἐγινεν πραγματικοτης. Καὶ μὴ μπορῶντας νὰ συγκρατήση τον ἐνθουσιασμό του, σηκώθηκεν ὄρθιος καὶ ἄρχισε νὰ

ΞΕΝΟΙ ΠΟΙΗΤΑΙ

ΑΠΟ ΤΙΣ ΣΤΡΟΦΕΣ

(τοῦ Ζάν Μωρεὶς)

Ποτὲ μὴ λέτε γιορτινὸ τραπέζι τὴ ζωή,
πνέμα ἀλαφρὸ θὰ τὄλεγεν ἡ ταπεινὴ ψυχή,
περσότερο μιὰ ἀτέλειωτη μὴ τήνε λέτε λύπη
εἶνε ἕνα θάρρος μάταιο ποὺ γρήγορα ἀπολείπει.

Γελᾶτε ὅπως τὴν ἄνοιξη συλεύουν τὰ κλαριά,
κλαῖτε ὡ τὸ κῦμα κι' ὁ ξερὸς βοῦρλιᾶς στὴν ἀμμουδιά,
τὴν καθε γεύσετε ἡδονή, τρυγᾶτε κάθε πονο
καὶ λέτε φθάνει· εἶνε ἡ σκιὰ ἑνὸς ὀνείρου μόνο.

Μετάφρ. **Α. Ι. Καψαμπέλη**

ΠΩΣ ΕΓΙΝΕ

(Τοῦ Ginzkay).

Χτ πησε σὲ τόσα σπίτια ἀρχοντικά·
τ' ἄνοιξαν ρωτῶντας τί νὰ θέλη τάχα...
Ὁ φτωχὸς ζητοῦσε μιὰ μπουκιὰ ψωμί
-' εἰ σκληροὶ μιὰ πέτρα τοῦ 'δωκαν μονάχα.

Πέτρα ἀπὸ δῶ πέτρα, πέτρα κι' ἀπὸ κεῖ !
καὶ μ' οὐτὲς γυρνῶντας στὴν πατρίδα κάτου
"Εχεισ' ἕνιν τοῖχο ὁλόγυρα κλειστὸ —
γύρω στὴν καρδιά του.

ΠΡΙΝ ΑΠ' ΤΟ ΘΕΡΙΣΜΟ

(Τοῦ Martin Greif).

Σὰν ἀπαλὸς ἀνασασμὸς
περνᾷ ἀπ ἐκ στάχυα στον ἀγρὸ κι' ἂν λάχη
"Ενα ἀπ αὐτὰ νὰ κουνηθῇ,
τρεμει μαζὶ τὸ διπλανὸ τὸ σταχυ :

Ὡσὰν νὰ νοιώθουν τὰ φτωχὰ
πὼς τὸ δρεπανι βρίσκεται σιμά τους
καὶ τρέμουνε μαζὺ μ' αὐτὰ
τὰ λούλουδα ὁποῦναι ὁλόγυρά τους.

κραυγαζῇ :

— Νίκη ! Ζήτω ὁ Αὐτοκράτωρ! "Α! Τῶλεγα ἐγώ, τῶλεγα ὅτι δὲν εἶχε παθάνει !...

Ἀφρίζει. Δὲν εἶνε κύριος πλέον τοῦ ἑαυτοῦ του. Ἑτοιμάζεται νὰ διαβασῃ το ἄρθρο μεγαλοφώνως, νὰ βγάλῃ λόγο στους κατάπληκτους, θαμῶνας.

Κάποιος ὅμως ποὺ στέκοταν κοντὰ στην εἴσοδο, κάνει ἕνα νεῦμα μὲ τὸ χέρι. Καὶ ἡ αὐτουσα τοῦ Καφενειου γεμιζει ἀπο ἀστυφύλακες τὴν στιγμὴ ἀκριβῶς κατὰ την ὁποία ὁ κ.Μπαμπονώ, ξεφρενιασμενος, ἐκραύγαζε :

— Κάτω οἱ Βουρβῶνοι !...

Μέσα σ' ἕνα δευτερολεπτο ὁ κ. Μπαμπονὼ συλλαμβάνεται καὶ δενεται ἀπὸ τοὺς ἀστυφύλακες. Θορυβος !... Κυκό !...

— Εἶναι τρελλός !... μανιακος !... φωνάζουν μερικοί.

— Εἶναι ἕνας ἐπικίνδυνος ταραξίας ! ἄλλοι.

— Ψαχνε τονί Εἶναι ζωσ ὠπλισμένος...

— Δυλυφονοι !... Θὰ σᾶς καταγγείλω στὸν Αὐτοκράτορα !... ἀπαντᾶ ὁ κ. Μπαμπονω βραχνά, ἀπουκαμωμενος.

***

Ἐπὶ δεκαπέντε μέρες, ὁ κ. Μπαμπονὼ ἔμεινε κλεισμένος μέσα σ' ἕνα φρενοκομειο. Ἐλοε κι' ἔπαθε ἕως ὁτου κατορθωση ν' ἀνακτήσῃ την ἐλευθερία του.

Εἶναι ζήτημα ἂν ἀντελήφθη ποτὲ τί ἀκριβῶς εἶχε συμβεῖ. Ὁπωσδήποτε, στὸ «Μεγαλο Καφενειο» δὲν ξαναγυρισε. Κανεὶς δε λυπηθηκε γι' αὐτο—ἐὰν φυσικά, κι' ἡ χονδρή, ταμιας... Ἄκους ἐκεῖ να πίνῃ ἕνα φασκομηλο, μονάχα...

Ὁ κ. Μπαμπονω ἄλλαξε κεντρο. Ἄρχισε νὰ συχνάζῃ στὸ καφενεῖο «Βερόν», τῆς Στοᾶς τοῦ Πανοραματος. Ἐφημερίδα δεν πιανει πεια ποτὲ στο χερι του. Για να σκοτωνῃ την ὥρα του παιζει νομινο μὲ τίποτε συνομηλίκους του, ἀνόρεχτα ὅμω, κι' ἀφηρημένα.

Εἶναι βεβαιως πεια πὼς ὁ Ναπολεων απεθανε !...

Πιέρ Λαντουὲ

ΑΠ' ΤΗΝ Β.ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΜΟΥ

ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΚΡΙΤΙΚΩΝ

Οἱ στῖχοι ποὺ ἦσαν γραμμενοι στό τζακι. Καλλιτερα νὰ βρισκόντουσαν στὴ φωτια ! Ἡ μελαγχολια τοῦ Ἀλεβ. Ἰο χασμοὐριμα τοῦ τα,ιθετου. Πως απαντησε ὁ Βολταῖρος εἰς μίαν κριτικον του. Ὁ ἀδυσωπη.ος Μολέρμπ.

Κάποιος Γάλλος, εὐγενης, εἶχε χαράξει ἐπάνω στὸ τζάκι του δύο στίχους του.

— Πῶς σᾶς φαίνονται ;... ἐρώτησε μιὰ μέρα τὸν διάσημο ποιητὴ Μαλερμπ ο ὁποιος τὸν εἶχε ἐπισκεφθῆ. Δὲν πιστεύω να ἰοὺς βρίσκετε κανένα ἐλατωμα...

— Πῶς ! Καὶ ἕνα μεγαλο μάλιστα !

— Ποιό ;

— Μα ἁπλούστατα : Θὰ ἦταν καλλίτερα ἂν εὑρίσκοντο λίγο πιὸ κάτω... στην φωτιά, πχ. !...

***

Ὁ μέγας μουσουργὸς Ἀλεβὺ ἀπέδιδε μεγίστη σημασία στὴν κριτικη και του ἀπλουστερου ἀκομη ἀκροατοῦ του. Κάποτε ἐπεφερε ριζικὲς μεταβολὲς σὲ ἕνα μελοδραμα του, μόνο καὶ μόνο γιατὶ ἀντεληφθη ὅτι ἕνω ἐπαιζετο ἡ τρίτη πραξις, ὁ θυμορος του, ποὺ παρακολουθοῦσε την παράσταση, εἶχεν ἀποκοιμηθῆ.

Το περίφημο μελοδραμα του «Οἱ σωματοφύλακες τῆς Βασιλίσσης» παρεστάθη για πρώτη φορα στὸ Θεατρο τοῦ Κερμπεικου. Ἡ πρεμιερα τοῦ ἔργου ὑπηρξε πραγματικος θριαμβος για τον συνθετη του. Στο τέλος τῆς παρασταστεως τὸν ἐκαλεσαν ὡς καὶ ὁ ἴδιος ὁ βασιλεὺς ὁ ὁποιος, τὸν συνεχαρη θερμα για την επιτυχία του. Πυρ ὅλες αὐτες τὶς ἐνθουσιώδεις ἐλδηλωσεις, ἐντουτοις, ο Ἀλεβυ ἦταν σκεπτικος και μελαγχολικὸς. Κανεὶς δεν μπορουσε να ἐξηγηση τοὺς λογους της μελαγχολιας του αὐτῆς, ὕστερ' ἀπὸ μιὰ τετοια θριαμβευτικη πρεμιερα.

Την λυση τοῦ μυστηριου αὐτοῦ ἀνέλαβε να τὴν δώσῃ ὁ ἴδιος στὸν φιλο του κριτικὸ τοῦ «Φ.γαρω» κτὲ Σεὶν Ζοῦζ.

Ὅταν βγῆκαν ἀπο το θέατρο, ὁ κτε Σαιν-Ζόρζ, θέλησε νὰ τὸν συγχαρῇ ἐκ νεου για τὴν επιτυχία του.

—Ἄστα αὐτα, τοῦ εἶπε τοτε ο μουσουργος κουνώντας περίλυπα τὸ κεφαλι του. Το ἔργο μου δυστυχως, ἀπετυχε...

— Τι λες ! Την στιγμη ποὺ ὅλος ὁ κοσμος, ἀπὸ τὸν βασιλέα μεχρι τοῦ ἀπλουστέρου θεατοῦ, εἶνε ἐνθουσιασμενοι μὲ τη μουσικη σου !...

— Ναι, ἀπήντησεν ὁ Ἀλεβύ. Σὺ ὅμως δὲν παρατήρησες φαίνεται ὅπως ἐγὼ ἕναν τυξιὲ.η που... χασμουριοταν !...

***

Τὴν ἑπομένην τῆς πρεμιέρας του δράματος τοῦ Βολταιρου « Ὀρέστης» ἡ σταρταρχινα νστε Λυξεμπουὺ ἔστειλε στον συγγραφεα ἕνα τετρασελιδο κυκλογραμμενο γραμμα, γεματο ἀπο κριτικὲς σκεψεις ἐπανω στὸ ἔργο του.

Ὁ Βολταῖρος ἠρεσθη νὰπαντήσῃ μὲ τὴν ἑξῆς μονο φράση : «Κυρια, ὁ Ὀ ρ ε σ τ η ς γράφεται μὲ ψιλὴ καὶ ὄχι μὲ δασεία, ὅπως τὸν ἔγραψατε ἐσεις».

***

Ὁ πρόγονος τῶν σημερινῶν μας αὐστηρῶν κριτικῶν εἶνε ἀσφαλῶς, ὁ Μαλερμπ. Σ ωστικὸς ἔκρινε εὐμενως ἕνα ἔργο. Μιλοῦσε λίγο μα τουσχεια. Πολλὲς φορες δὲ ἔφθανε μεχρι του σημειου να φερεται με πραγματικη χυδαιοτητα.

Μια μέρα—ἀναφερει σχετικως ὁ Ταλλμὰν ντὲ Ρεώ—ὁ ποιητὴς Μαθουρίνους Ρενιε του ἔπηγε στον υἱόν του, τον ἐπιοης ποιητη Νιε Πορτ, για να φάνε μαζί. Ὁ Νιὲ Πορτ ὑπεδεχθη τον διασημο κριτικὸ φιλοφρονεστατα, μεταξυ δε ἀλλων, τοῦ εἶπε ὅτι ἤθελε να τοῦ προσφερῃ ἕνα ἀντιτυπο της τελευταιας του ποιητικης συλλογῆς ἡ ὁποια ὅτι εἶχε ἐκδοσῃ. Ὁ Μαλερμπ τοτε ἀπαντησε ἀποτομα ὅτι τὸ εἶχε ἤδη δεῖ αὐτο τυ βιβλιο, κι' ὅτι ἀπο μια ματιά ποὺ τοῦ εἶχε ρίξει εἶχε μορφωσει τη γνωμη πως δεν ἄξιζε τιπο-α !

— Δεν ἀξιζει τον κοπο να κουραστῆς γι' αὐτο ! τοῦ εἶπε στὸ τέλος. Δὲν ὑπαρχει λόγος να πάτε νι μου το φερετε. Ἄς περασουμε καλλίτερα στην τραπεζαρία. Ἐλπιζω η συζυγα σας νἀνε καλλιτερη ἀπο ἐυς στίχους σας.

Ὁ Νιὲ Πορε δὲν ἀπαντησε τίποτα. Σ' ὅλη τὴ διαρκεια τοῦ γεύματος ὅμως, δὲν ἀπεκεινε οὐδε λεξη στον προσκεκλημενο του. Αὐτὸ ἐνοχλουσε, δεν ἐμαθαιε τον Μαλερμπ να φαγῃ μὲ μεγαλη ὄρεξη. Μετα τὸ τέλος του γευματος οἱ δυο ἄνδρες ἐχωρισθησαν, και δὲν ἰδωθήκαν πλεον ποτε.